

זרקור הסברה

איראן ומשמרות המהפכה

משטר הרפובליקה האסלאמית של איראן

בשנת 1979 התחוללה באיראן מהפכה שהפילה את שלטון המלוכה האיראני. לאחר עזיבת המלך את איראן, חזר אייתוללה ח'ומייני, מנהיג דתי שיעי, ח'ומייני והפך את איראן ממונרכיה חילונית בראשה עומד מלך - **לתאוקרטיה בהנהגת חכמי דת הכופים אל "המנהיג העליון"**. ח'ומייני היה המנהיג העליון של איראן עד מותו ב-1989, אז החליף אותו בתפקיד עליו ח'אמנאי המכהן בתפקיד זה עד היום.

לאיראן מורשת עתיקה של מעמד אימפריאלי במזרח התיכון, אליו שואף המשטר האיראני לחזור. שאיפותיה של איראן לעליונות צבאית וכלכלית מושגות על ידי ביסוס מעמדה הגאו-פוליטי, בעיקר באמצעות מאבקה במדינות המערב, ובראשן ישראל וארה"ב. בין השאר, היא חותרת להשגת יכולת גרעינית ככלי לביסוס מעמדה ההגמוני במרחב. **איראן פועלת להשפיע ולהוביל את המוסלמים באשר הם, ואת המרחב הערבי בפרט, ורותמת שחקנים המזדהים עם תפיסתה, במטרה לקדם את רעיונות המהפכה האסלאמית ואת האינטרסים של המשטר גם מחוץ לגבולותיה של איראן.**

משמרות המהפכה

לצד צבא איראן הסדיר ("ארטש"), הוקם גוף צבאי נוסף, "משמרות המהפכה", שמטרתו להגן על ערכי המהפכה ועל המשטר עצמו. בחודשים הראשונים לפרוץ המהפכה פעלו המשמרות יחד עם מיליציות מהפכניות כדי להסיר איומים פוליטיים. מלחמת איראן-עיראק היוותה נקודת מפנה באופיו ובתפקודו של הארגון, שכן זו אילצה אותו להצטרף לצבא האיראני הסדיר, ולמעשה הגדירה את אופיו ויעודו של הארגון כצבא שני. **משמרות המהפכה הוא ארגון רב-תפקודי ורב-תחומי העוסק באופן שוטף בשמירה וקידום האינטרסים של המשטר האיראני.** לארגון חמש "זרועות":

סמל
משמרות
המהפכה

- **קרקע** - כוחות חי"ר, שריון ועוד.
- **אוויר וחלל** - זוהי הזרוע האחראית על פיתוח מערך הטילים
- **ים**
- **בסיג'** - מיליצית מתנדבים הפועלת בתוך גבולות איראן
- **כוח קודס** - האחראי למימוש האינטרסים של המשטר מחוץ לגבולות איראן. הוא הגוף האחראי על ההכוונה, החימוש והמימון של "ציר ההתנגדות": חיזבאללה, אנצאר אללה (החות'ים), חמאס ועוד.

מלבד הפעילות של משמרות המהפכה מחוץ לגבולות איראן, גם בתוך איראן יש לארגון השפעה משמעותית על הכלכלה האיראנית, והוא מעורב מאד במדיניות הפנים, בפוליטיקה ובתחומי מפתח רבים נוספים.

התוכנית האיראנית להשמדת ישראל

במשך שנים, המשטר האיראני מקדם טרור ישיר ועקיף נגד מדינת ישראל באמצעות פיתוח נשק גרעיני, פיתוח טילים מתקדמים וארוכי טווח, ומימון והכוונת שלוחי טרור ברחבי המזרח התיכון. הרצון להשמיד את מדינת ישראל מעוגן בעקרונותיו של המשטר האיראני הקיצוני עוד מראשית ימיו ומנהיגי המשטר מצהירים עליו באופן פומבי.

לאורך השנים האחרונות, וביתר שאת מתחילת מלחמת 'חרבות ברזל', נאסף חומר מודיעיני רב המצביע על תוכנית קונקרטית של המשטר האיראני שמטרתה השמדת ישראל. בנוסף לפיתוח יכולות גרעיניות, המשטר האיראני השקיע משאבים רבים בפיתוח מערכות טילים ארוכי טווח, וצבר כמות נכבדה של טילים מסוג זה. יכולות בליסטיות זו מהווה גם היא כשלעצמה איום משמעותי ביותר על מדינת ישראל.

הרכיב השלישי של התוכנית להשמדת ישראל הוא הפעלת השלוחים ברחבי המזרח התיכון. איראן קידמה תוכנית למתקפה משולבת על ישראל, שתכלול גם מתקפה קרקעית מצד שלוחיה הקרובים לגבולותינו. חומרים רבים שנתפסו לאורך המלחמה מעידים על התיאום בין המשטר האיראני לבין הנהגת חמאס וחיזבאללה, גם אחרי השבעה באוקטובר.

זרקור הסברה

איראן ומשמרת המהפכה

המערכה מול איראן במלחמת חרבות ברזל

לאורך השנים נקטה מדינת ישראל פעולות יזומות שונות, גלויות וסמויות, במטרה לפגוע באיום הנשקף מאיראן ולעכב את התחמשותה והתעצמותה. עם פרוץ מלחמת 'חרבות ברזל', הצטרפו גם כוחות בינלאומיים נוספים למאבק בשלוחים האיראניים, בעיקר מול החות'ים בתימן והמיליציות השיעיות בעיראק. ב-1 באפריל 2024 חוסל בדמשק מוחמד רזא זאהדי, שהיה מפקד "כוח קודס" בלבנון ובסוריה, בפעולה שיוחסה למדינת ישראל.

המתקפות האיראניות הישירות על ישראל

ב-14 באפריל 2024 איראן פתחה במתקפה נגד ישראל בתגובה לחיסולו של זאהדי, ושיגרה יותר מ-300 איומים מסוגים שונים. מתוך כ-170 כלי טיס בלתי מאוישים שאיראן שיגרה לא חדר אף לא אחד לשטח מדינת ישראל. מבין יותר מ-30 טילי שיוט שאיראן שיגרה לא חדר אף טיל לשטח מדינת ישראל: 25 מהם יורטו על ידי מטוסי קרב של חיל האוויר מחוץ לגבולות המדינה. מתוך יותר מ-120 טילים בליסטיים יורט רובם המכריע, ורק בודדים נחתו בשטח ישראל – חלקם נפלו באזור בסיס חיל האוויר בנבטים וגרמו לנזק קל לתשתית בלבד, ללא פגיעה בתפקוד הבסיס.

ביום שלישי, ה-1 באוקטובר 2024 תקפה איראן בשנית, בתגובה לחיסולו של חסן נסראללה, מזכ"ל חיזבאללה, שהיה גורם מרכזי ומשמעותי בציר ההתנגדות המובל בידי איראן, ושל בכירים נוספים. התקיפה כללה ירי של מאות טילי קרקע-קרקע בליסטיים שכוונו לשטחים נרחבים במדינת ישראל. נוכח האיום האיראני ניצבה עליונות ההגנה האווירית של צה"ל ומערכת הביטחון, שיירטה את רוב הטילים ששוגרו במתקפה. זוהו פגיעות במספר נקודות, אך לא דווח על נפגעים – וזאת לאור ההתנהלות האחראית של אזרחי ישראל.

תקיפות צה"ל באיראן

ביום שישי, ה-19 באפריל 2024, תקפה ישראל מספר מתקנים צבאיים ומתקני הגנה אווירית של איראן, בתגובה על מתקפה האיראנית על ישראל, שהתרחשה מספר ימים קודם לכן.

ביום שבת, ה-26 באוקטובר 2024, יצא צה"ל למבצע "ימי תשובה" ותקף תקיפה ממוקדת ומדויקת נגד מטרות צבאיות במספר מרחבים באיראן. התקיפה בוצעה בהנחיית הדרג המדיני בתגובה להתקפות המשטר באיראן לעבר מדינת ישראל ואזרחיה בחודשים האחרונים. מטוסים וכלי טיס של חיל האוויר תקפו, בהכוונה מודיעינית, את אמצעי ייצור הטילים אותם שיגרה איראן לעבר מדינת ישראל בשנה האחרונה. במקביל, הותקפו מערכי טילי קרקע-אוויר ויכולות נוספות של איראן, שנועדו להגביל את חופש הפעולה האווירי של ישראל לפעולות באיראן.

זרקור הסברה

איראן ומשמרות המהפכה

מבצע "עם כלביא"

בלילה שבין ה-12 וה-13 ביוני יצאה מדינת ישראל למבצע 'עם כלביא' - מתקפת מנע שמטרתה פגיעה בתכנית הגרעין וביכולות ירי הטילים של איראן. המבצע התבסס על עקרונות היוזמה, התחבולה וההתקפיות, והביא לידי ביטוי את יכולותיה המודיעיניות והטכנולוגיות מרחיקות הלכת של ישראל.

במהלך המבצע, חיסלה ישראל מפקדים בכירים בצבא ובמשמרות המהפכה האיראניים, השמידה מאות מטרות צבאיות ברחבי המדינה ופגעה באופן אנוש בתשתיות הקשורות בתכנית הגרעין. החיסולים במסגרת מבצע "עם כלביא" מהווים את הפגיעה המשמעותית ביותר אי פעם בצמרת הבטחון האיראנית. הפגיעה בתשתיות הביטחוניות של איראן הסבה נזק לתוכנית הגרעין שלה, וכן פגעה גם ביכולותיה לייצר טילי קרקע-קרקע המאיימים על ישראל, לצד פגיעה במאגרים קיימים של טילים אלו.

לאורך ימי הלחימה, שיגרה איראן מטחים כבדים של טילים וכטב"מים שכוונו לעורף הישראלי - מרביתם יורטו הודות לפעילות חה"א ומערכות ההגנה האווירית. יחד עם זאת, חלק מהטילים פגעו במרכזי אוכלוסייה, גבו חיי אדם והסבו נזק רב לתשתיות ולרכוש.

מבצע 'עם כלביא' הוא פרק חשוב במלחמה, בו צה"ל הביא להישגים יוצאי דופן עבור מדינת ישראל, והסיר את האיום הקיומי המיידי שנשקף עליה. צה"ל ימשיך לפעול ככל שידרש מול כלל האיומים, במטרה לממש את ייעודו להגן על מדינת ישראל ואזרחיה.

מבנה מערכת הביטחון האיראנית

